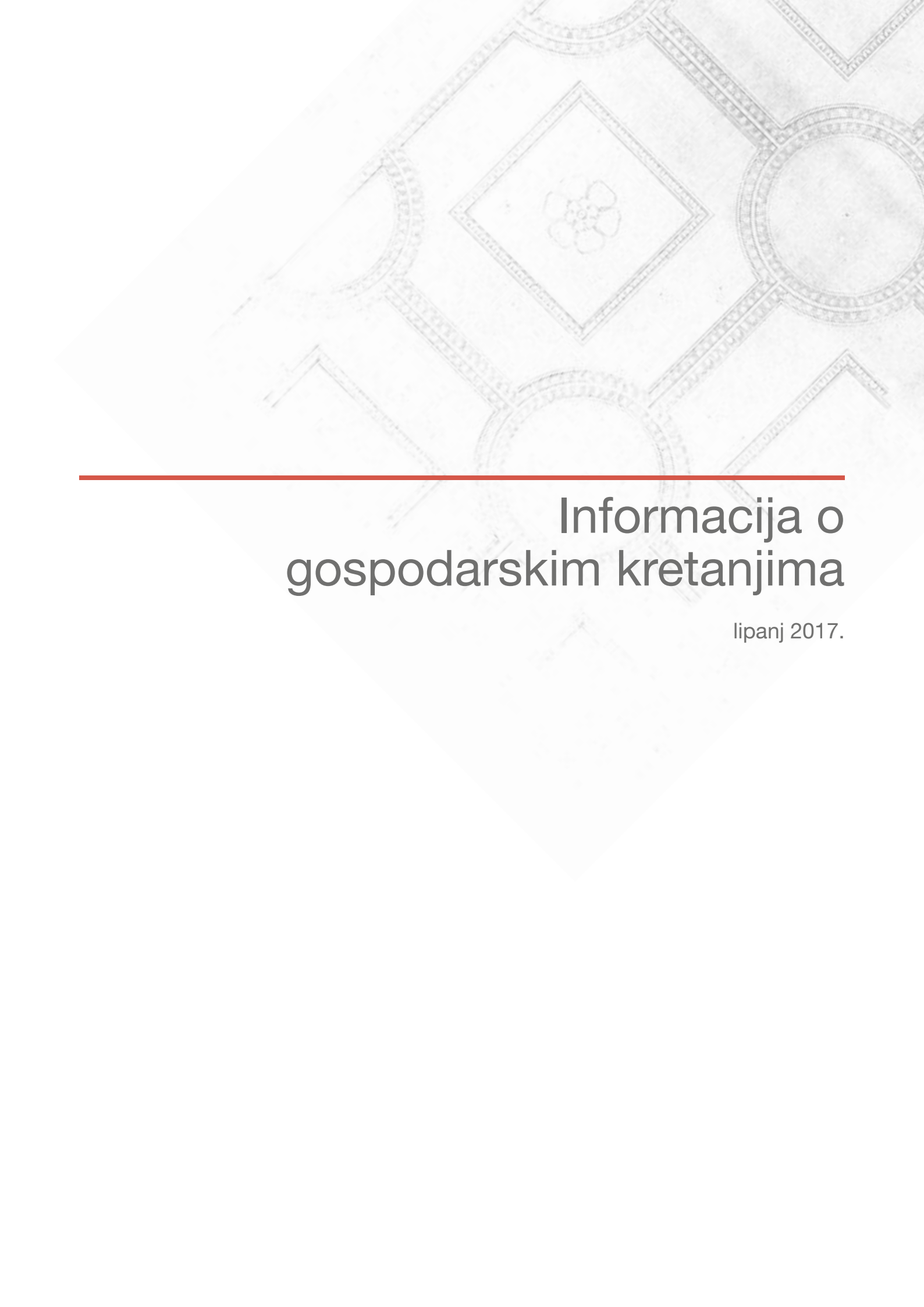

Informacija o gospodarskim kretanjima

lipanj 2017.

Sažetak

U prvome tromjesečju 2017. realni BDP nastavio je rasti sličnom dinamikom kao i krajem prethodne godine, a dostupni podaci za travanj upućuju na manje povoljnu tekuću dinamiku realnih kretanja na početku drugog tromjesečja. Potrošačke su se cijene u travnju povećale na mjesečnoj razini za 0,5%, ponajviše zbog sezonskog poskupljenja odjeće i obuće, dok se na godišnjoj razini inflacija ubrzala na 1,4%. HNB je nastavio provoditi ekspanzivnu monetarnu politiku, što je pridonijelo nastavku oporavka kreditne aktivnosti banaka. Pritom se na godišnjoj razini rast plasmana nefinancijskim poduzećima zadržao na razini iz prethodnog mjeseca, dok se kod stanovništva zbog nastavka prirasta kunsoga kreditiranja godišnji rast plasmana ubrzao. Gotovinski podaci Ministarstva financija upućuju na povećanje manjka opće države u prvom tromjesečju 2017. na godišnjoj razini, no to je u velikoj mjeri povezano s ranijom isplatom subvencija nego 2016. godine.

Realni BDP, prema prvoj procjeni DZS-a, u prvom tromjesečju 2017. porastao je na godišnjoj razini 2,5%, a u odnosu na prethodno tromjesečje bio je veći za 0,6% (Slika 1.). Pritom je rast gospodarske aktivnosti ponajprije posljedica rasta robnog izvoza, no povećale su se i sve komponente domaće potražnje. Nastavljen je tako stabilan rast potrošnje kućanstava započet početkom 2016. godine. Osim toga, zadržao se stabilan i relativno visok rast investicijske aktivnosti, dok se državna potrošnja u prva tri mjeseca ove godine samo blago povećala u odnosu na kraj 2016. Takva kretanja domaće potražnje i izvoza rezultirala su i zamjetljivim intenziviranjem rasta uvoza robe i usluga. Promatrano na godišnjoj razini, stopa rasta BDP-a smanjila se za 0,9 postotnih bodova u prvom u odnosu na prethodno tromjesečje, što je posljedica drukčijeg rasporeda uskrasnih blagdana, tijekom kojih je povećana potrošnja (u 2016. bili su u prvom, a u 2017. u drugom tromjesečju) te manjeg broja radnih dana s obzirom na to da je 2016. bila prijestupna godina.

Model brze procjene BDP-a pokazuje da se realna gospodarska aktivnost na početku drugog tromjesečja 2017. blago smanjila u odnosu na prethodna tri mjeseca (Slika 1.).¹ Naime, industrijska je proizvodnja u travnju ove godine pala u odnosu na prosjek prethodna tri mjeseca (-1,8%). Pad je posebno bio izražen kod proizvodnje energije, dok je proizvodnja netrajnih proizvoda i kapitalnih proizvoda stagnirala, a trajnih proizvoda rasla (slike 3. i 4.). Promatrano prema NKD-u, osim pada opskrbe energijom ostvareno je i smanjenje aktivnosti u prerađivačkoj industriji, ponajprije zbog pada proizvodnje gotovih metalnih proizvoda (osim strojeva i opreme) te proizvodnje hrane i pića. Nadalje, realni se promet od trgovine na malo također smanjio, prvi put od sredine 2014. godine. U travnju ove godine ostvaren je i snažan pad pouzdanja potrošača zbog lošijih očekivanja ekonomske i financijske situacije, što može biti povezano s neizvjesnošću koja je nastala zbog financijskih problema u koncernu Agrokor. U svibnju se optimizam potrošača blago oporavio, no i nadalje je bio bitno niži nego tijekom proteklih pola godine. Kada je riječ o poslovnom optimizmu, travanj i svibanj obilježila su relativno nepovoljna kretanja u industriji i trgovini. S druge strane, u uslužnim djelatnostima optimizam se zadržao na sličnoj razini kao u prvom tromjesečju, dok su u građevinarstvu zabilježena malo povoljnija kretanja (Slika 8.).

Početak drugog tromjesečja 2017. obilježio je nastavak povoljnih kretanja na tržištu rada. Broj zaposlenih u travnju je tako nastavio rasti sličnim intenzitetom kao i na početku godine, pri čemu su rast najviše generirale uslužne djelatnosti privatnog sektora povezane s turizmom (djelatnosti pružanja smještaja te pripreme i usluživanja hrane te trgovina), dok je doprinos industrije bio slabije izražen (Slika 14.). Registrirana se nezaposlenost u travnju 2017. godine spustila na svoju najnižu razinu od 1997. (oko 200 tisuća osoba prema desezoniranim podacima),

ponajprije zbog snažnijih odljeva iz evidencije zbog ostalih razloga (uglavnom brisani iz evidencije zbog nepridržavanja zakonskih odredbi te odjave s evidencije), a u manjoj mjeri i zbog novog zapošljavanja. Kontinuirano smanjivanje broja nezaposlenih odrazilo se i na administrativnu stopu nezaposlenosti, koja je u travnju 2017. snižena na 12,8% (Slika 15.).² Istodobno se nastavio rast prosječne bruto plaće, iako sporijom dinamikom u odnosu na snažan rast zabilježen početkom godine (Slika 16.). Realne su plaće pritom rasle sporije od nominalnih zbog tekućeg porasta potrošačkih cijena.

Potrošačke cijene u travnju su porasle za 0,5% u odnosu na ožujak (Tablica 1.), poglavito zbog sezonskog poskupljenja odjeće i obuće, koje je bilo izrazitije nego 2016. Poskupjeli su i brojni prehrambeni proizvodi i bezalkoholna pića te usluge restorana i hotela. Rast cijena donekle je ublažilo pojeftinjenje telekomunikacijskih usluga te naftnih derivata zbog pada cijena sirove nafte na svjetskom tržištu. Naime, cijena barela sirove nafte tipa Brent pala je s 52,7 USD, koliko je iznosila na kraju ožujka, na 50,9 USD na kraju travnja zbog povećanja proizvodnje i zaliha sirove nafte u SAD-u. Godišnja stopa inflacije potrošačkih cijena pritom se ubrzala s 1,1% u ožujku na 1,4% u travnju. Tome su najviše pridonijele cijene energije (Slika 18.), i to zbog iščezavanja učinka administrativnog smanjenja cijena prirodnog plina u travnju 2016. Povećao se i godišnji doprinos cijena industrijskih proizvoda bez prehrane i energije (odjeće i obuće) te cijena neprerađenih prehrambenih proizvoda (ponajviše mesa). Temeljna inflacija se također ubrzala, i to s 1,4% u ožujku na 1,7% u travnju, poglavito zbog spomenutog poskupljenja odjeće i obuće te prehrambenih proizvoda (meso, mlijeko).

Nakon snažnog jačanja krajem prošle godine, dinamika robne razmjene početkom 2017. zamjetno se usporila. Unatoč tome, ukupan se robni izvoz u prvom tromjesečju povećao za 4,1% u odnosu na prosjek prethodnog tromjesečja (Slika 10.) zahvaljujući izvozu suženog agregata, koji isključuje naftu i naftne derivate te brodove (4,2%). Pritom se ističe rast izvoza električne energije, medicinskih i farmaceutskih proizvoda (koji su djelomice ranije uvezeni radi dorade ili distribucije na treća tržišta), ostalih kemijskih proizvoda te proizvoda metalske industrije. Istodobno je ostvaren sporiji rast ukupnoga robnog uvoza (0,7%) zbog smanjenja uvoza nafte i naftnih derivata te brodova (Slika 11.). S druge strane, rastu uvoza ostale robe (1,4%) ponajviše su pridonijeli kapitalni proizvodi (posebice specijalni strojevi za pojedine industrijske grane i strojevi za obradu metala), električna energija i proizvodi metalske industrije, dok se uvoz medicinskih i farmaceutskih proizvoda smanjio.

Nominalni tečaj kune prema euru aprecirao je u svibnju u uvjetima povećane ponude deviza na domaćem deviznom tržištu. Na kraju mjeseca tečaj je iznosio 7,42 EUR/HRK, što je za 0,7% niže u odnosu na kraj travnja (Slika 21.). Kuna je u

1 Za detalje vidi rad D. Kunovca i B. Špalata: Brza procjena BDP-a upotrebom dostupnih mjesečnih indikatora (I-42, lipanj 2014.).

2 Prilagođena stopa nezaposlenosti, u čiji izračun ulaze podaci o broju osiguranika HZMO-a umjesto zaposlenosti prema obrascu JOPPD, također se nastavila smanjivati te je u travnju 2017. iznosila 12%.

svibnju ojačala i prema većini ostalih valuta glavnih trgovinskih partnera, pa je nominalni efektivni tečaj kune aprecioirao za 1,0% u odnosu na kraj travnja. Uz spomenutu aprecijaciju tečaja kune prema euru, tome je najviše pridonijela aprecijacija kune prema juanu renminbiju i američkom dolaru, što zrcali jačanje eura prema tim valutama na svjetskom deviznom tržištu. Na slabljenje tečaja američkog dolara prema euru ponajviše je utjecao rast nesklonosti riziku ulagača na financijskim tržištima i porast nezvjesnosti glede ekonomske politike u SAD-u.

Kratkoročne kamatne stope na tržištu novca u europodručju zadržale su se u svibnju u negativnom području pod utjecajem ekspanzivne monetarne politike ESB-a i izdašne likvidnosti bankovnog sustava. Prekonoćna kamatna stopa EONIA iznosila je -0,35%, dok je šestomjesečni EURIBOR bio na razini od -0,25% (Slika 24.). Premije za rizik europskih zemalja s tržištima u nastajanju zabilježile su blago smanjenje u odnosu na kraj 2016. godine. Pritom je premija za rizik, osim za Bugarsku, najviše pala za Hrvatsku (57 baznih bodova) i na kraju svibnja iznosila je 163 bazna boda. Unatoč tom smanjenju, premija za rizik za Hrvatsku i nadalje je najviša u odnosu na usporedive zemlje (Slika 25.).

Kao rezultat ekspanzivne monetarne politike HNB-a, višak likvidnosti domaćega bankovnog sustava u svibnju je bio visok te je iznosio 14,7 mlrd. kuna. Iako na nižoj razini u odnosu na razdoblje od siječnja do travnja, višak likvidnosti i nadalje je bio gotovo dvostruko veći nego u istom razdoblju prošle godine. Istodobno je prosječna ponderirana kamatna stopa u međubankovnoj trgovini na prekonoćnom tržištu iznosila 0,05% (Slika 54.), dok se kamatna stopa na jednogodišnje kunske trezorske zapise bez valutne klauzule zadržala na 0,45% (Slika 28.).

Kamatne stope banaka na nove poslove neznatno su porasle u travnju 2017. za gotovo sve vrste kredita nefinancijskim društvima, dok su nastavile padati za kredite stanovništvu (slike 28. i 29.). Rast kamatnih stopa zabilježen je i kod većine prvi put ugovorenih kredita poduzećima (Slika 31.). Kamatne stope na oročene depozite stanovništva i poduzeća nastavile su padati (slike 34. i 35.). Kao rezultat opisanih kretanja, razlika kamatnih stopa na nove kredite i depozite u travnju se povećala na 6,34 postotna boda (sa 6 postotnih bodova u ožujku), dok je razlika kamatnih stopa na stanja kredita i depozita ostala gotovo nepromijenjena u odnosu na prethodni mjesec te je iznosila malo manje od pet postotnih bodova (Slika 37.).

Monetarna kretanja u travnju obilježio je rast neto domaće aktive (NDA) monetarnog sustava, koji je premašio smanjenje neto inozemne aktive (NIA), što je dovelo do blagog porasta ukupnih likvidnih sredstava (M4). Pritom je na kretanja u bilanci monetarnih institucija u travnju zamjetan utjecaj imalo smanjenje deviznih depozita države kod HNB-a. Naime, devizni priljev od inozemne obveznice izdane u ožujku iskorišten je za podmirenje obveze po inozemnoj obveznici koja je dospjela krajem travnja, što je istodobno utjecalo na smanjenje NIA-e te povećanje NDA zbog rasta neto potraživanja od središnje države. Rast M4 na godišnjoj se razini nastavio, iako slabijim intenzitetom u odnosu na prethodni dio godine, pa je krajem travnja iznosio 3,8% (isključujući utjecaj tečajnih promjena, Slika 49.). U strukturi M4 prirastu je najviše pridonijelo povećanje novčane mase (M1), čiji je godišnji rast krajem travnja i nadalje bio zamjetan te je iznosio 22,7% (Slika 48.). Tomu najviše i u pojednako mjeri pridonose depozitni novac stanovništva i nefinancijskih poduzeća. S druge strane, na usporavanje rasta M4 najviše djeluje pad deviznih depozita, koji se na godišnjoj razini tijekom prva četiri mjeseca 2017. pojačao te je krajem travnja iznosio -1,9% (isključujući utjecaj tečajnih promjena, Slika 52.).

Plasmani kreditnih institucija domaćim sektorima (osim države) porasli su tijekom travnja za 0,6% (na osnovi transakcija),

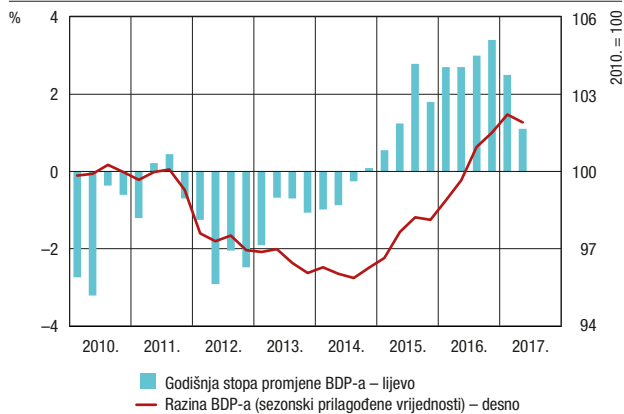
čemu je najviše pridonijelo povećanje plasmana nefinancijskim poduzećima. Na godišnjoj razini rast plasmana ostao je sličan onome ostvarenom u ranijem dijelu godine te je krajem travnja iznosio 0,8% (Slika 40.). Pritom je godišnji rast plasmana nefinancijskim poduzećima zadržao dinamiku iz prethodnog mjeseca iznosivši krajem travnja 0,7% (Slika 41.), dok se rast plasmana stanovništvu ubrzao na 1,6% (Slika 42.). Trend snažnog rasta kunskih plasmana stanovništvu uz istodobno razduživanje u devizama nastavlja se (Slika 43.), pa je udio kunskih plasmana stanovništvu u ukupnim plasmanima ovom sektoru krajem travnja dosegao 44,1% (Slika 47.). S druge strane, nominalno stanje plasmana na kraju travnja 2017. bilo je za 1,1% manje na godišnjoj razini uglavnom zbog prodaja loših plasmana banaka. Što se, pak, tiče kreditiranja države, plasmani banaka središnjoj državi krajem travnja 2017. bili su veći za 2,3% u odnosu na isti mjesec prethodne godine (Slika 46.).

Bruto međunarodne pričuve HNB-a iznosile su krajem svibnja 14,1 mlrd. EUR smanjivši se u tom mjesecu za 0,3 mlrd. EUR, što je uglavnom bio rezultat smanjenja ugovorenih repo poslova s inozemstvom (Slika 56.). S druge strane, neto raspoložive pričuve blago su se povećale tijekom svibnja iznosivši 12,2 mlrd. EUR, dok su u odnosu na kraj prethodne godine bile veće za 0,2%.

Nakon stagnacije krajem 2016., neto inozemni dug domaćih sektora povećao se tijekom prvog tromjesečja 2017. za 0,8 mlrd. EUR (Slika 60.). Tome su najviše pridonijele poslovne banke, koje su pogoršale svoju neto inozemnu poziciju za 0,9 mlrd. EUR, znatno više nego u istom razdoblju godinu prije, i to uglavnom smanjivanjem inozemne imovine. Nadalje, inozemni dug središnje države povećan je u prvom tromjesečju za 0,7 mlrd. EUR, no taj je rast bio privremen jer je izdanje obveznice na međunarodnom tržištu u ožujku uglavnom bilo namijenjeno refinanciranju obveznice koja je dospjela u travnju. Deponiranje prikupljenih sredstava kod središnje banke pridonijelo je i privremenom snažnom rastu međunarodnih pričuva na kraju prvog tromjesečja, a time i znatnom poboljšanju neto inozemne pozicije središnje banke (za 1,1 mlrd. EUR). U prvom je tromjesečju snažno porastao i ukupni bruto inozemni dug RH (za 2,4 mlrd. EUR), a tome je, osim spomenutog zaduživanja središnje države, uvelike pridonijelo i ulaganje dijela međunarodnih pričuva središnje banke u obratne repo poslove (Slika 61.).

Preliminarni gotovinski podaci MF-a na razini konsolidirane opće države za prva tri mjeseca 2017. upućuju na povećanje manjka u odnosu na isto razdoblje prethodne godine, što je odraz bržeg rasta rashoda u odnosu na prihode (Tablica 4.). Pritom treba istaknuti da je u prvom tromjesečju 2016. godine na snazi bilo privremeno financiranje, te da je u 2017. došlo do izmjena u dinamici plaćanja kod pojedinih stavki rashoda. Kada je riječ o prihodima, u prvome je tromjesečju ostvaren godišnji rast glavnih kategorija prihoda, pri čemu se ističe pozitivan doprinos socijalnih doprinosa podržan povoljnim kretanjima na tržištu rada te PDV. Prihodi od poreza na dohodak zamjetno su smanjeni zbog provedenih poreznih izmjena, a neznatno su smanjeni i ostali prihodi, što ponajviše odražava pad prihoda od prodaje robe i usluga na tržištu. S druge strane, povećanje proračunskih rashoda u prva tri mjeseca 2017. bilo je pod snažnim utjecajem isplate subvencija iz državnog proračuna, koja je ove godine započela znatno ranije nego 2016. godine. Rast je ostvaren i kod većine glavnih kategorija rashoda, izuzev socijalnih naknada, koje su stagnirale. S druge strane, nastavilo se blago smanjivanje rashoda za kamate, što je rezultat povoljnijih uvjeta financiranja tijekom prošle godine, ali i manjih potreba za zaduživanjem. Kada je riječ o zaduženosti države, prema posljednjim dostupnim podacima dug opće države na kraju veljače iznosio je 288,5 mlrd. kuna te je u usporedbi s krajem prethodne godine blago smanjen, na što je utjecala i aprecijacija tečaja kune (Tablica 5.).

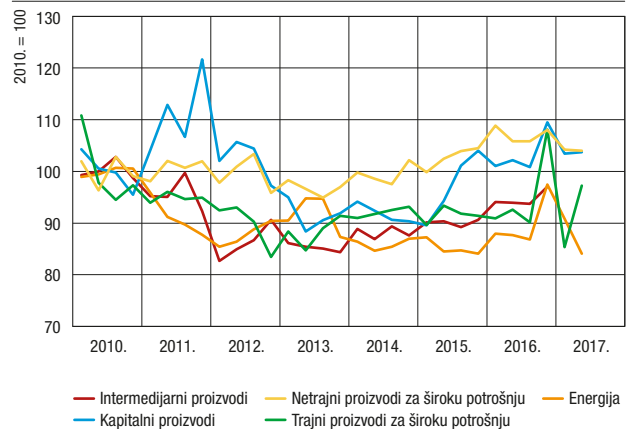
Slika 1. Tromjesečni bruto domaći proizvod
sezonski prilagođene realne vrijednosti

Napomena: Podatak za drugo tromjesečje 2017. odnosi se na Mjesečni pokazatelj realne gospodarske aktivnosti HNB-a, procijenjen na temelju podataka objavljenih do 31. svibnja 2017.

Izvori: DZS (sezonska prilagodba HNB-a); izračun HNB-a

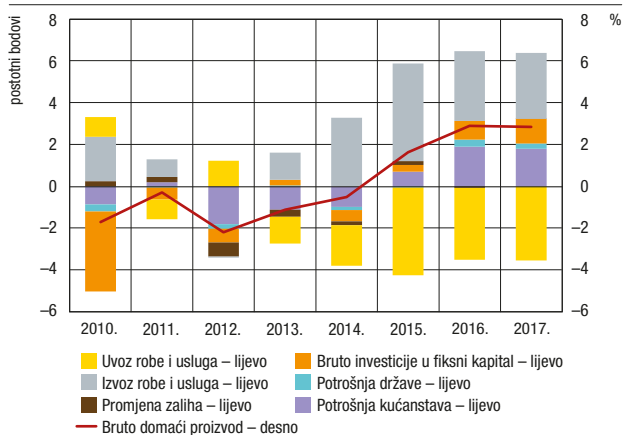
Slika 4. Industrijska proizvodnja prema glavnim industrijskim grupacijama
sezonski prilagođeni indeksi

Napomena: Tromjesečni podaci izračunati su kao prosjek mjesečnih podataka.

Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

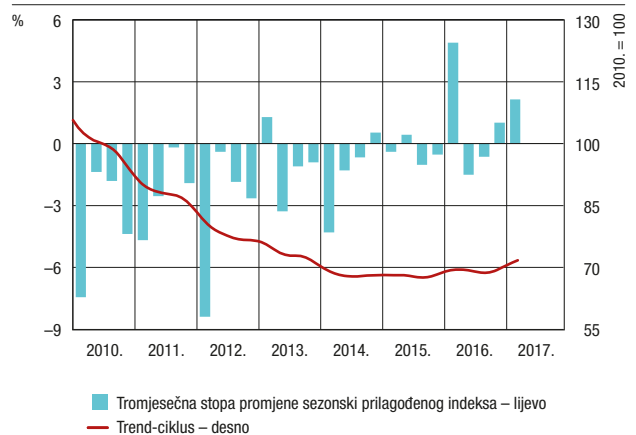
Slika 2. Promjena BDP-a
doprinosi po komponentama

Napomena: Projekcija za 2017. preuzeta je iz službene projekcije HNB-a iz travnja 2017.

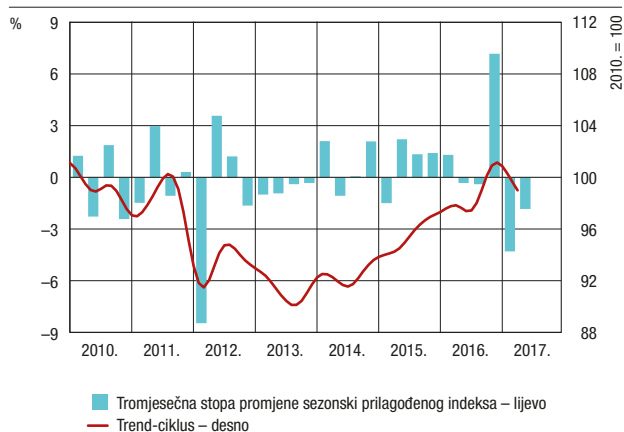
Izvor: DZS

Slika 5. Fizički obujam građevinskih radova

Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

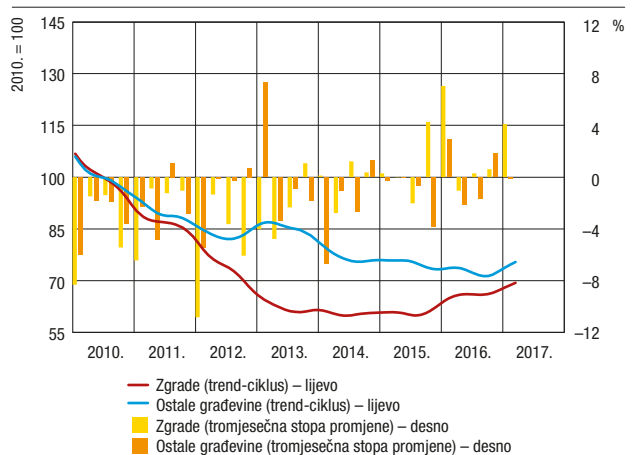
Slika 3. Industrijska proizvodnja

Napomena: Podatak za drugo tromjesečje 2017. odnosi se na travanj.

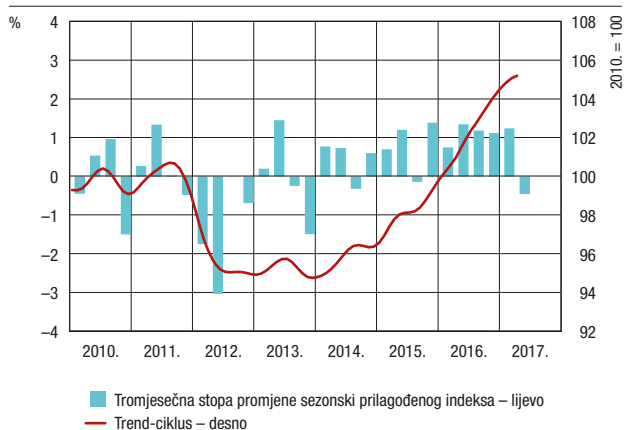
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 6. Zgrade i ostale građevine

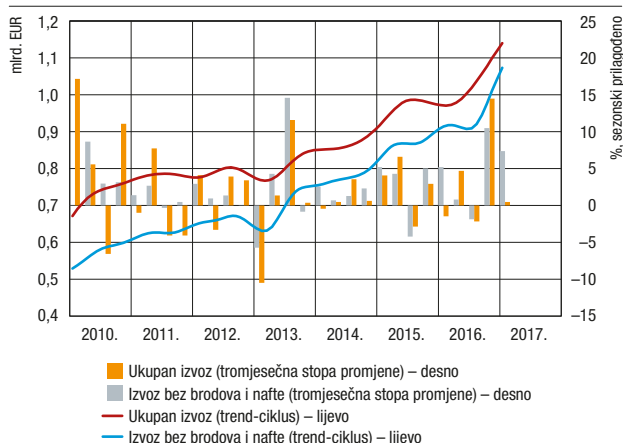
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 7. Realni promet od trgovine na malo

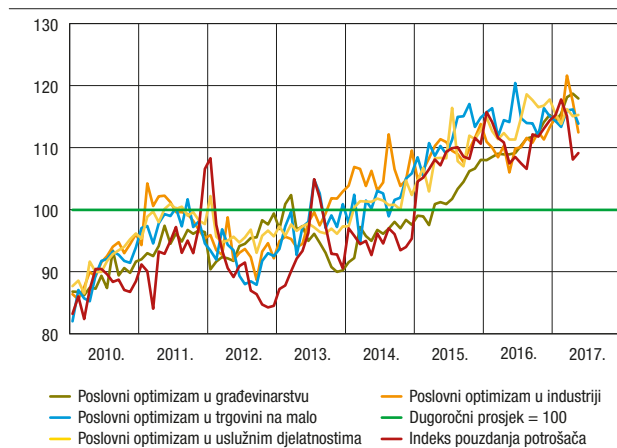
Napomena: Podatak za drugo tromjesečje odnosi se na travanj.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 10. Robni izvoz (fob)

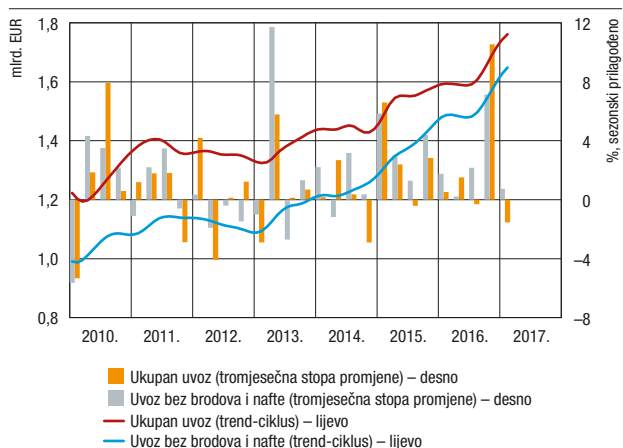
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 8. Pokazatelji poslovnog optimizma standardizirane desezonirane vrijednosti

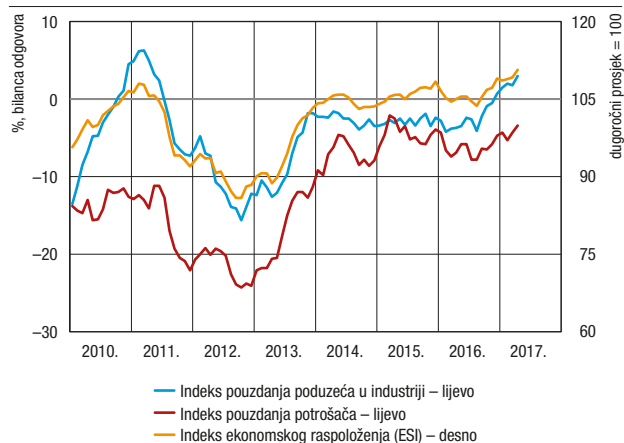
Izvori: Ipsos; HNB (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 11. Robni uvoz (cif)

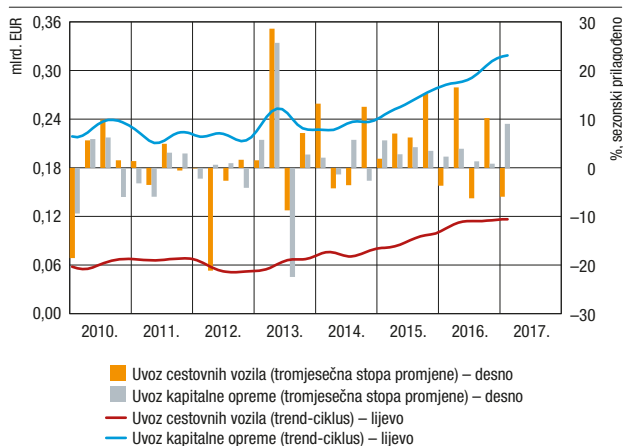
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 9. Indeksi pouzdanja u EU-u sezonski prilagođene serije

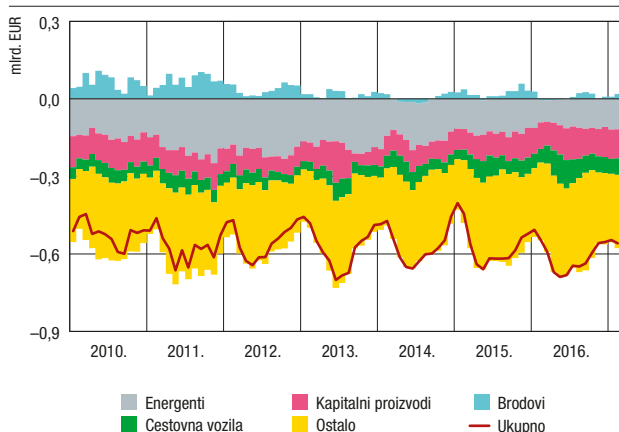
Izvor: Eurostat

Slika 12. Uvoz kapitalne opreme i cestovnih vozila (cif)

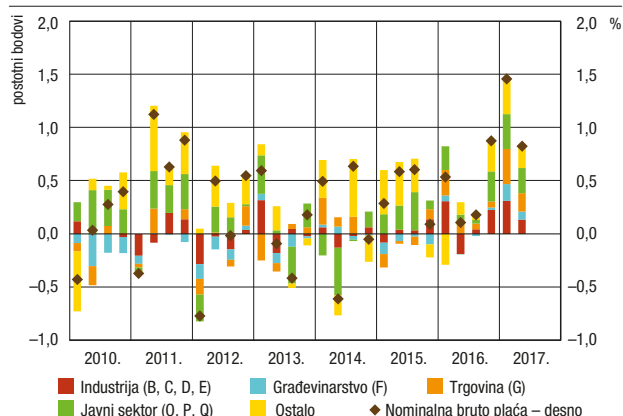
Napomena: Uvoz kapitalne opreme odnosi se na odsjeke SMTK-a 71-77.
Izvor: DZS (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 13. Saldo robne razmjene
trošani pomični prosjeci mjesečnih podataka

Napomena: Serije su prikazane kao trošani pomični prosjeci mjesečnih podataka.
Izvor: DZS

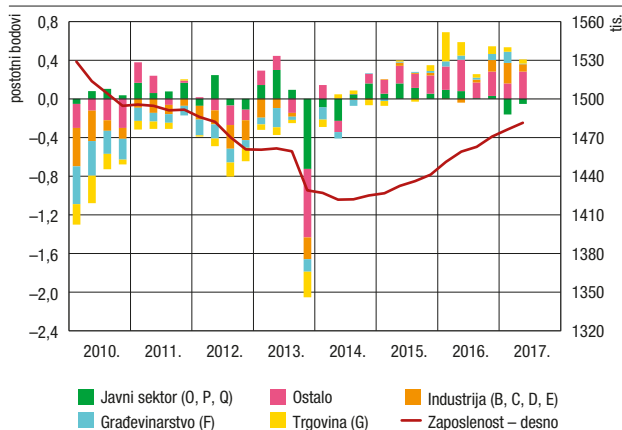
Slika 16. Prosječna nominalna bruto plaća po djelatnostima NKD-a
sezonski prilagođeni podaci, doprinosi tromjesečnoj stopi promjene

Napomena: Podaci o prosječnoj nominalnoj bruto plaći po djelatnostima odnose se na podatke prikupljene iz obrasca RAD-1, a od siječnja 2016. na podatke prikupljene iz obrasca JOPPD. Podaci za drugo tromjesečje 2017. odnose se na travanj.

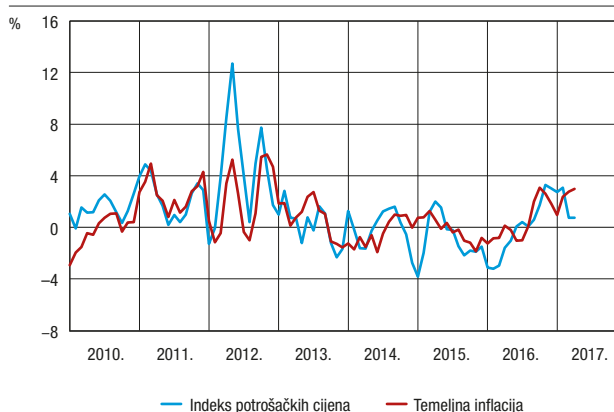
Izvori: DZS; izračun HNB-a (sezonska prilagodba HNB-a)

Slika 14. Zaposlenost po djelatnostima NKD-a
sezonski prilagođeni podaci, doprinosi tromjesečnoj stopi promjene

Napomena: Podaci za drugo tromjesečje 2017. godine odnose se na travanj.
Izvor: HZMO (sezonska prilagodba HNB-a)

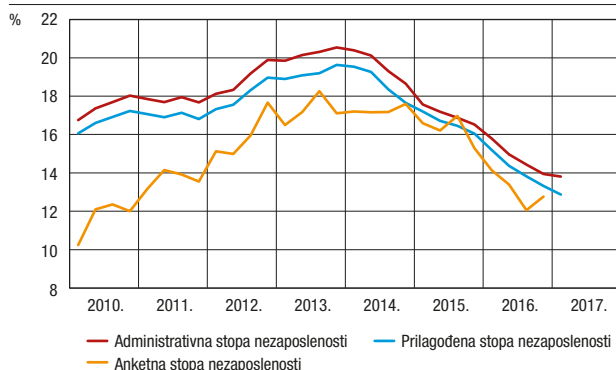
Slika 17. Indeks potrošačkih cijena i temeljna inflacija
mjesečne stope promjene na godišnjoj razini^a

^a Mjesečna stopa promjene izračunata je iz tromjesečnoga pomičnog prosjeka sezonski prilagođenih indeksa potrošačkih cijena.

Izvori: DZS; izračun HNB-a

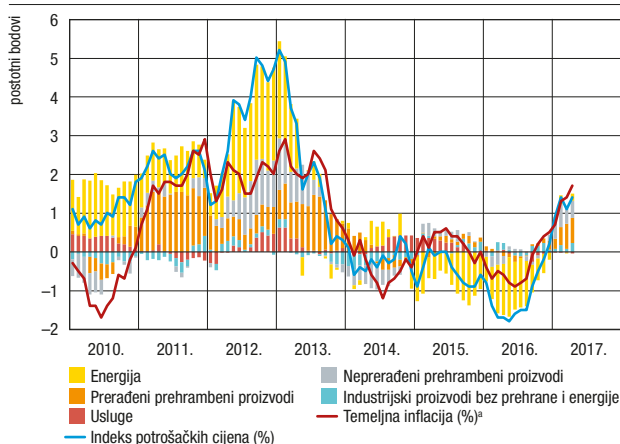
Slika 15. Stope nezaposlenosti
sezonski prilagođeni podaci

Napomena: Pri izračunu administrativne stope nezaposlenosti od siječnja 2015. uzimaju se podaci o zaposlenosti prikupljeni iz obrasca JOPPD. Prilagođena stopa nezaposlenosti procjena je HNB-a i računa se kao udio broja administrativno nezaposlenih u aktivnom stanovništvu (nezaposlene osobe i osiguranici HZMO-a). Podaci za drugo tromjesečje 2017. godine odnose se na travanj.

Izvori: DZS; izračun HNB-a (sezonska prilagodba HNB-a)

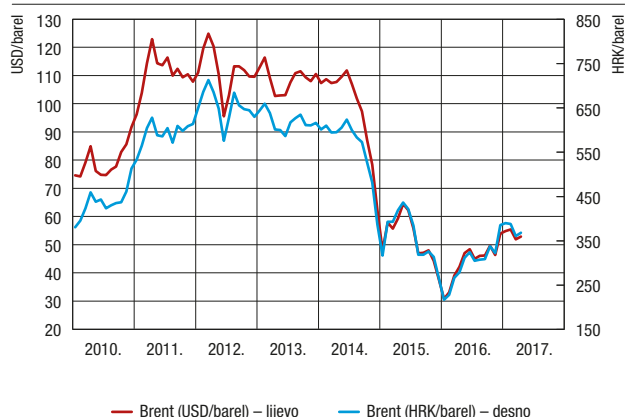
Slika 18. Godišnje stope inflacije i doprinosi komponenata inflaciji potrošačkih cijena

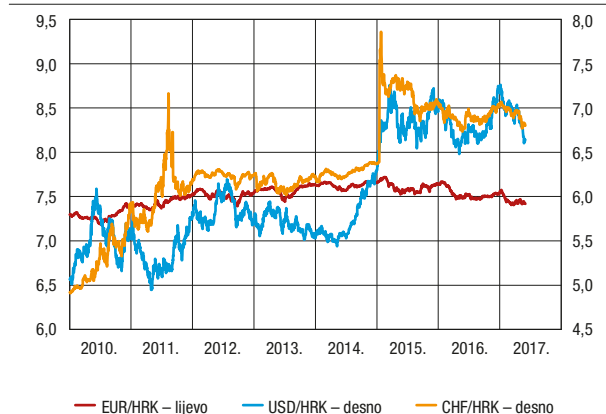
^a Temeljna inflacija ne uključuje cijene poljoprivrednih proizvoda ni cijene proizvoda koje su administrativno regulirane.

Izvori: DZS; izračun HNB-a

Slika 19. Cijene sirove nafte (Brent)

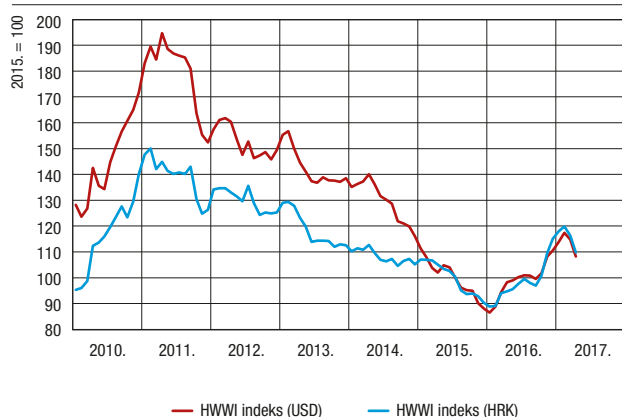

Izvori: Bloomberg; izračun HNB-a

Slika 21. Nominalni dnevni tečaj kune prema euru, američkom dolaru i švicarskom franku
srednji tečaj HNB-a

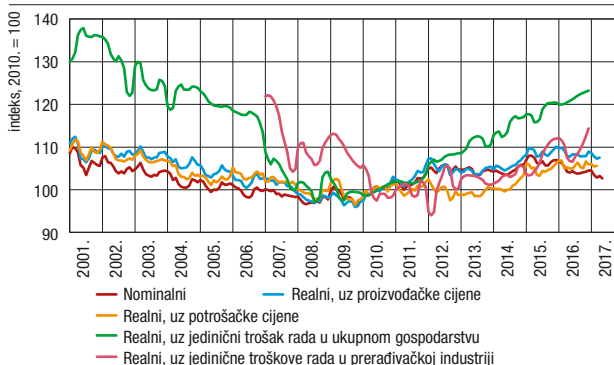
Izvor: HNB

Slika 20. HWWI indeks cijena sirovina (bez energenata)

Izvori: HWWI; izračun HNB-a

Slika 22. Nominalni i realni efektivni tečajevi kune

Napomena: Realni efektivni tečaj kune uz proizvođačke cijene uključuje hrvatski indeks proizvođačkih cijena industrije na ukupnom tržištu. Jedinični trošak rada izračunat je kao omjer isplaćenih naknada po zaposleniku i produktivnosti rada (izražena kao BDP po zaposlenom), dok su realni efektivni tečajevi kune uz jedinične troškove rada dobiveni interpolacijom tromjesečnih vrijednosti. Pad indeksa označava efektivnu aprecijaciju kune.

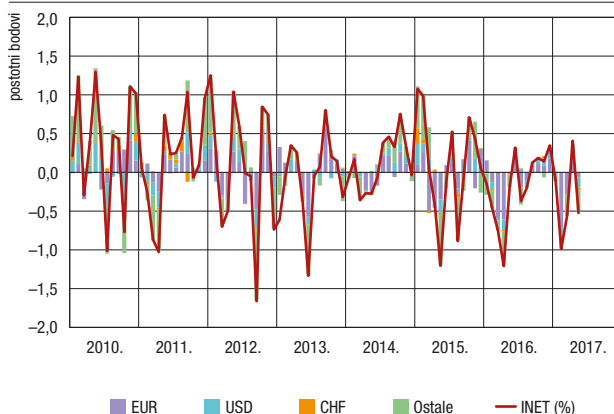
Izvor: HNB

Tablica 1. Cjenovni pokazatelji
godišnje i mjesečne stope promjene

	Godišnje stope		Mjesečne stope	
	III. 17.	IV. 17.	IV. 16.	IV. 17.
Indeks potrošačkih cijena i njegove komponente				
Ukupni indeks	1,1	1,4	0,3	0,5
Energija	-0,1	1,1	-0,9	-0,2
Neprerađeni prehrambeni proizvodi	4,2	4,8	-2,4	0,9
Prerađeni prehrambeni proizvodi	2,8	2,8	0,1	0,3
Industrijski neprehrambeni proizvodi bez energije	0,3	0,9	3,0	1,4
Usluge	-0,1	-0,2	-0,1	0,0
Ostali cjenovni pokazatelji				
Temeljna inflacija	1,4	1,7	1,0	0,7
Indeks proizvođačkih cijena industrije na domaćem tržištu	1,1	3,0	-0,3	0,4
Cijene sirove nafte Brent (USD)	33,0	25,4	-6,4	1,9
HWWI agregatni indeks cijena sirovina (bez energenata u USD)	21,6	10,2	-2,2	-5,7

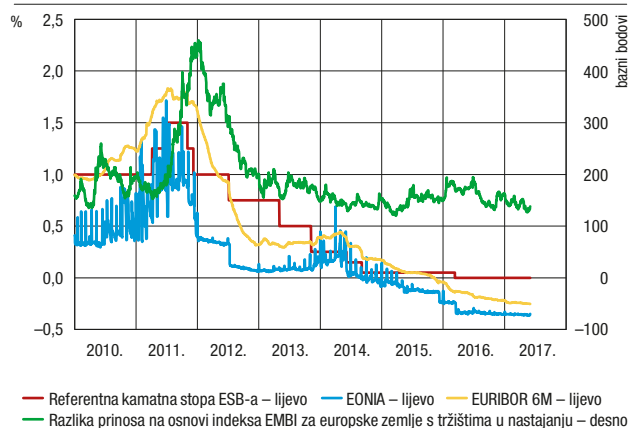
Napomena: Prerađeni prehrambeni proizvodi uključuju alkohol i duhan.

Izvori: DZS; Bloomberg; HWWI

Slika 23. Doprinosi^a pojedinih valuta mjesečnoj stopi promjene prosječnog indeksa nominalnoga efektivnog tečaja kune (INET)^a Negativne vrijednosti označuju doprinos aprecijaciji INET-a.

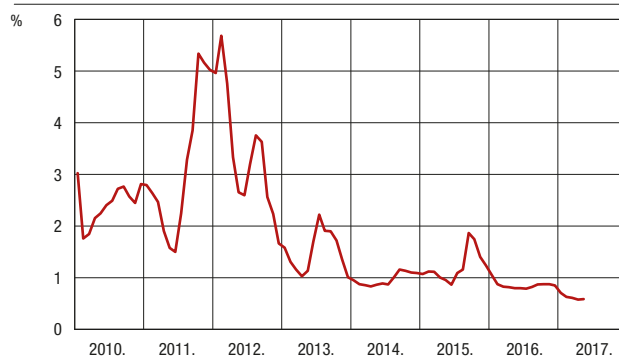
Izvor: HNB

Slika 24. Kamatne stope na euro i prosječna razlika prinosa na obveznice europskih zemalja s tržištima u nastajanju

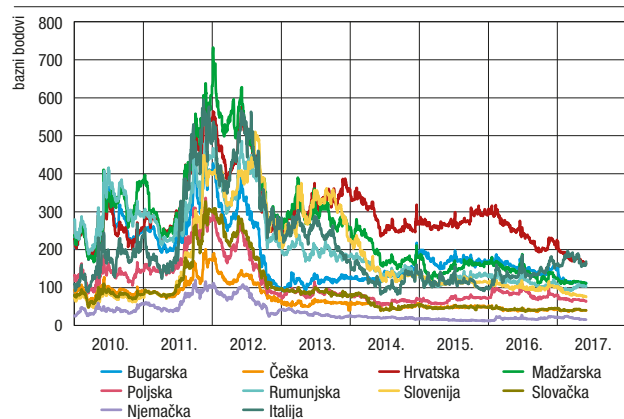
Izvori: ESB; Bloomberg; J. P. Morgan

Slika 27. Kamatne stope kotirane na međubankarskom tržištu (ZIBOR 3 mj.)
mjesečni prosjeci jednostavnih dnevnih prosjeka kotacija banaka

Izvor: HNB

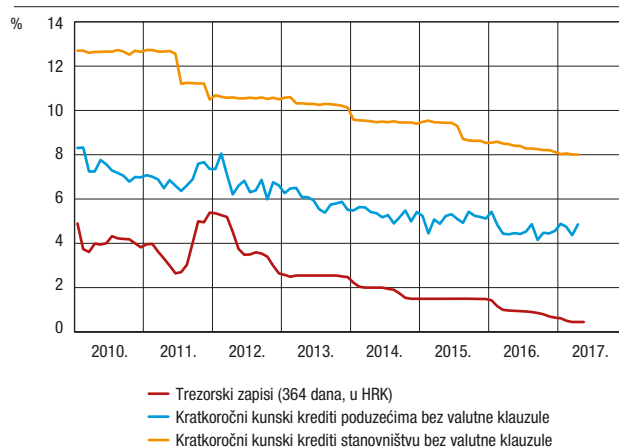
Slika 25. Kretanje premije osiguranja od kreditnog rizika (CDS) za petogodišnje državne obveznice odabranih zemalja

Napomena: Premija osiguranja od kreditnog rizika jest godišnji relativni iznos premije koju kupac CDS-a plaća kako bi se zaštitio od kreditnog rizika povezanog s izdavateljem nekog instrumenta.

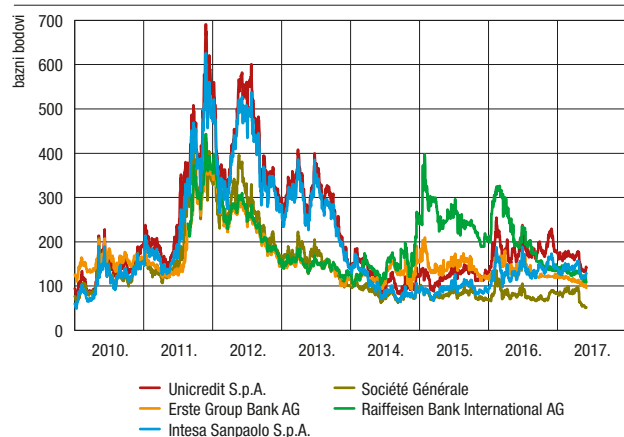
Izvor: S&P Capital IQ

Slika 28. Kratkoročni troškovi financiranja u kunama bez valutne klauzule

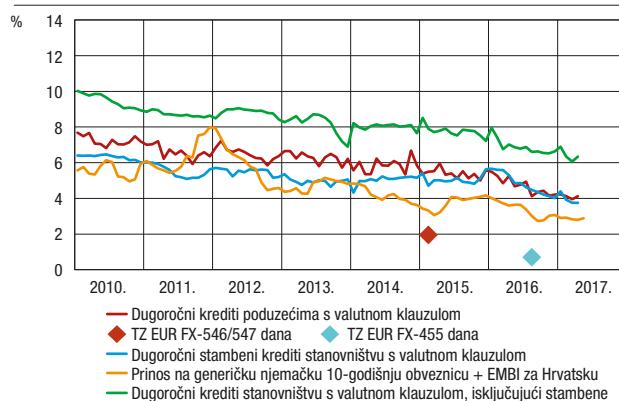
Izvori: MF; HNB

Slika 26. Kretanje premije osiguranja od kreditnog rizika (CDS) za odabrane banke majke domaćih banaka

Izvor: S&P Capital IQ

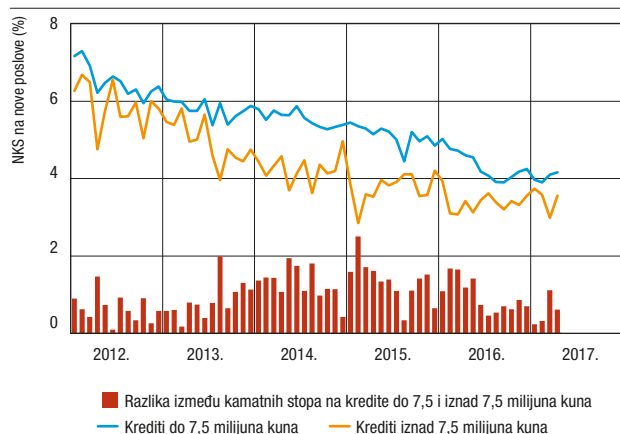
Slika 29. Dugoročni troškovi financiranja u kunama s valutnom klauzulom i devizama

Napomena: EMBI je indeks (engl. *Emerging Market Bond Index*) koji pokazuje razliku prinosa na državne vrijednosne papire koje su izdale zemlje s tržištima u nastajanju, među kojima je i Hrvatska, u odnosu na nerizične vrijednosne papire koje su izdale razvijene zemlje.

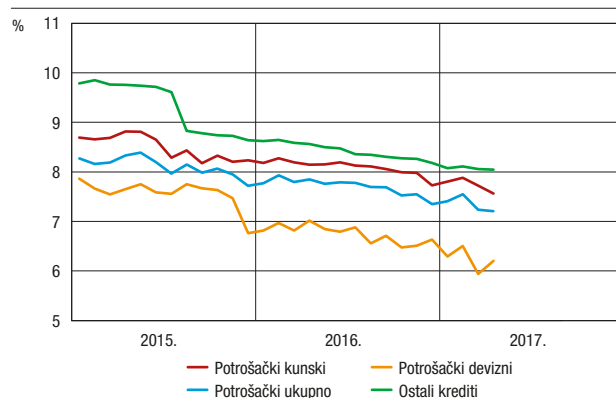
Izvori: MF; Bloomberg; HNB

Slika 30. Kamatne stope banaka na kredite nefinancijskim društvima prema iznosu

Izvor: HNB

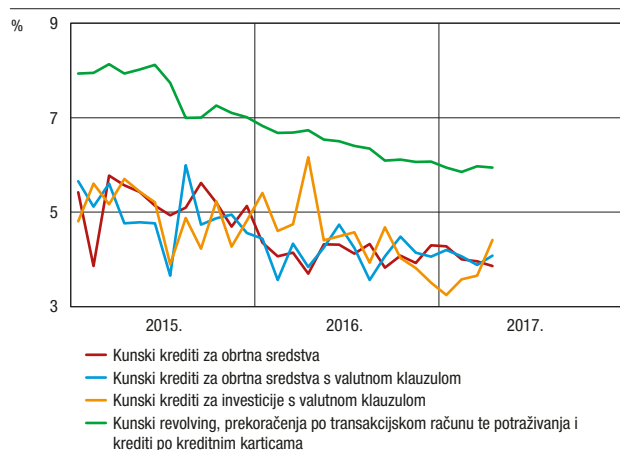
Slika 33. Kamatne stope na prvi put ugovorene potrošačke i ostale kredite stanovništvu

Napomena: Potrošački krediti uključuju ukupne kredite stanovništvu, osim stambenih i ostalih. Ostali krediti stanovništvu uključuju kredite po kreditnim karticama, prekoračenja po transakcijskim računima, revolving kredite te potraživanja s osnovne kartica s odgodom plaćanja (engl. *charge card*) te su gotovo isključivo kunski.

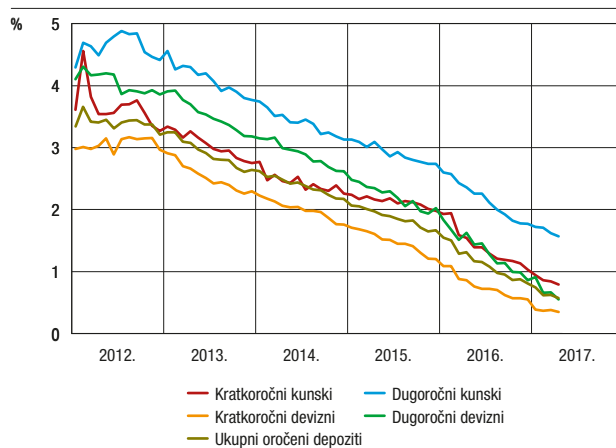
Izvor: HNB

Slika 31. Kamatne stope na prvi put ugovorene kredite poduzećima

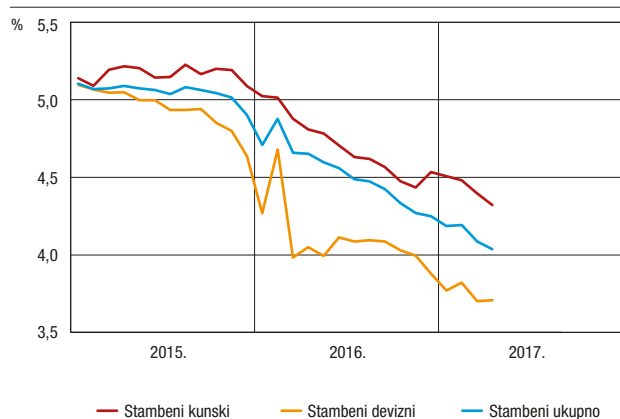
Izvor: HNB

Slika 34. Kamatne stope na oročene depozite stanovništva

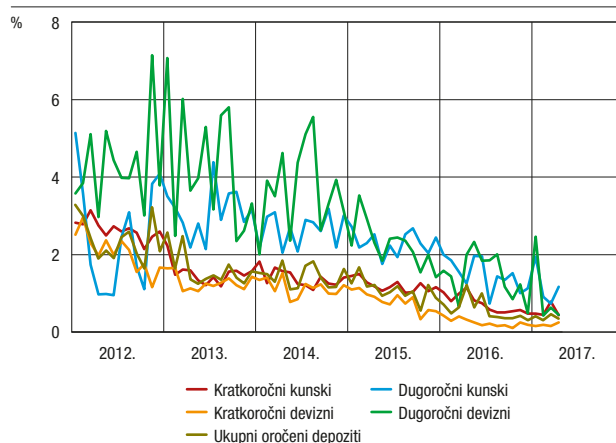
Izvor: HNB

Slika 32. Kamatne stope na prvi put ugovorene stambene kredite stanovništvu

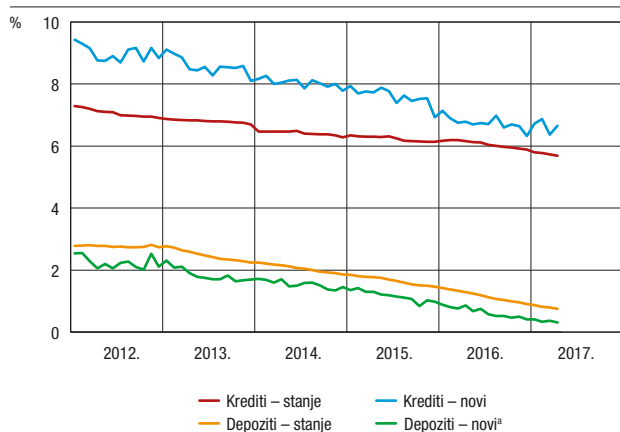
Izvor: HNB

Slika 35. Kamatne stope na oročene depozite poduzeća

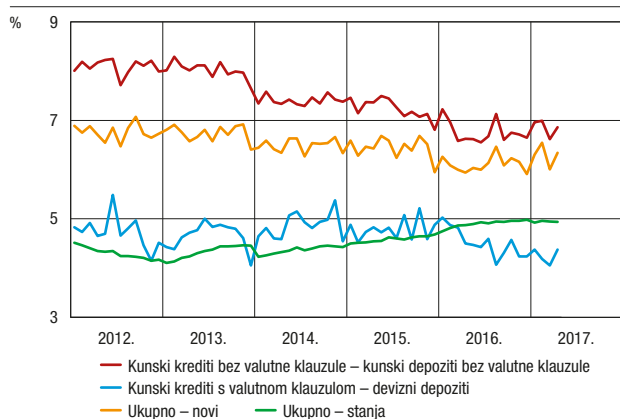
Izvor: HNB

Slika 36. Prosječne kamatne stope na kredite (bez revolving kredita) i depozite

^a Za oročene depozite kamatne stope na nove poslove vagane su njihovim stanjima.
Izvor: HNB

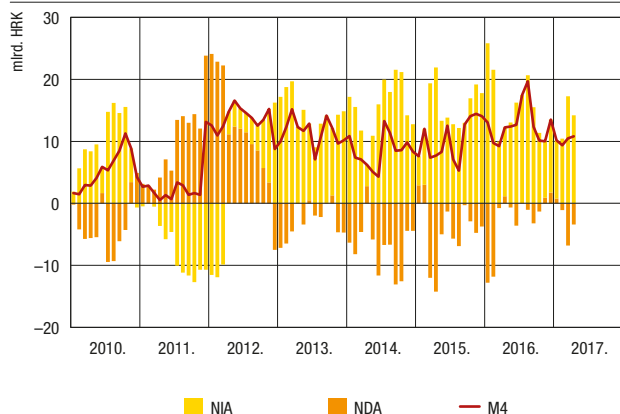
Slika 37. Razlike između kamatnih stopa na kredite (bez revolving kredita) i kamatnih stopa na depozite

Napomena: Razliku između prosječnih kamatnih stopa na kredite i prosječnih kamatnih stopa na depozite treba razlikovati od neto kamatne marže (omjera razlike kamatnih prihoda i kamatnih rashoda te ukupne imovine kreditnih institucija).

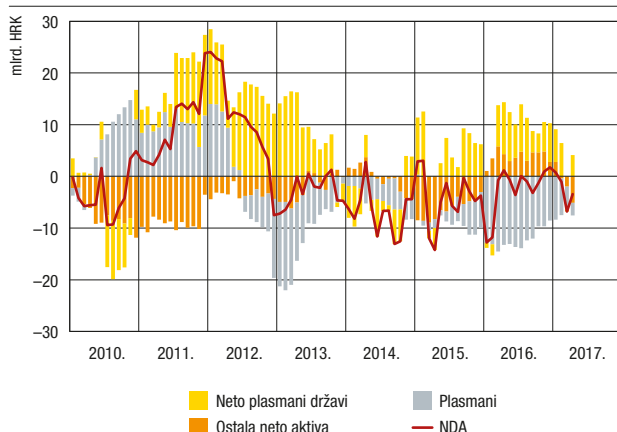
Izvor: HNB

Slika 38. Neto inozemna aktiva, neto domaća aktiva i ukupna likvidna sredstva (M4) apsolutne promjene u posljednjih 12 mjeseci

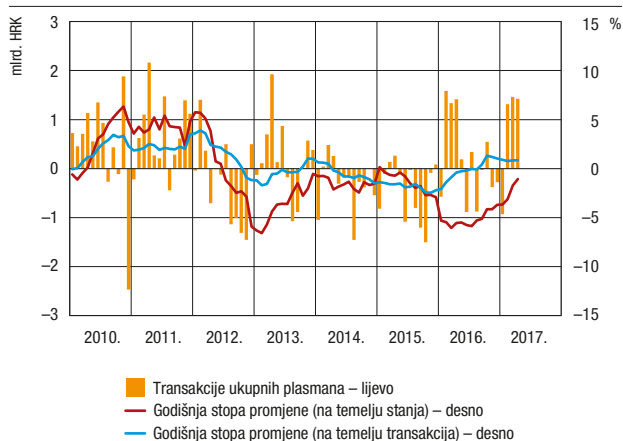
Izvor: HNB

Slika 39. Neto domaća aktiva, struktura apsolutne promjene u posljednjih 12 mjeseci

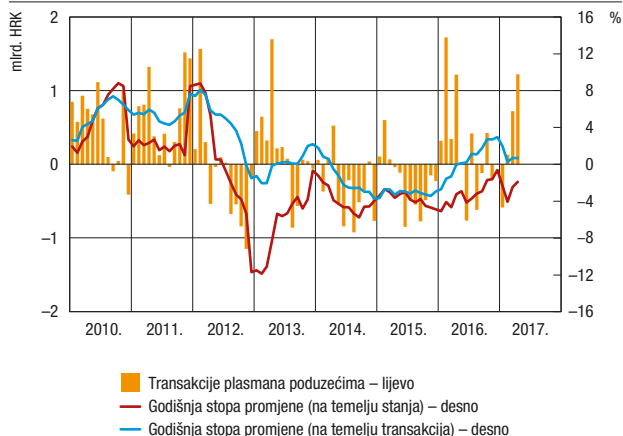
Izvor: HNB

Slika 40. Plasmani

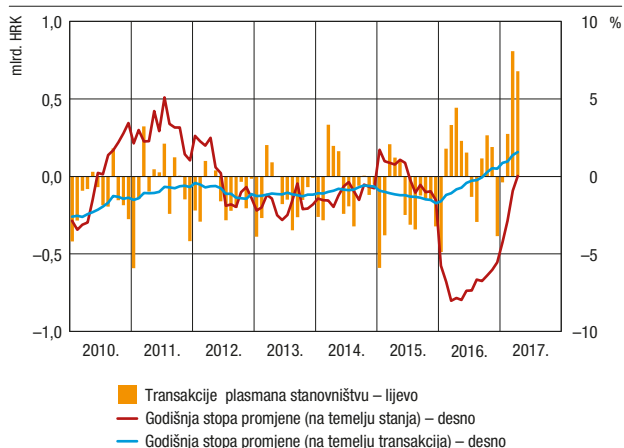
Izvor: HNB

Slika 41. Plasmani poduzećima

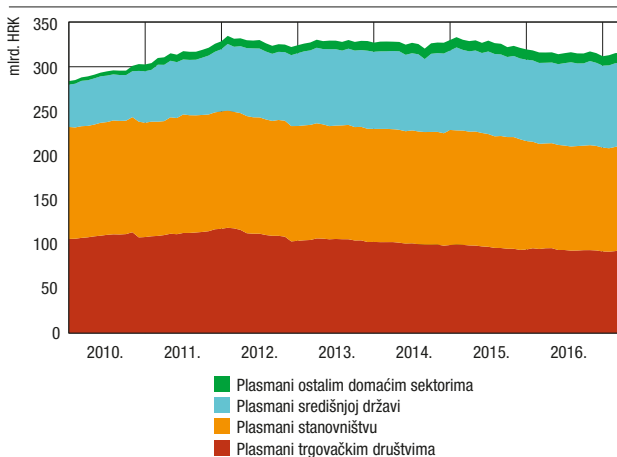
Izvor: HNB

Slika 42. Plasmani stanovništvu

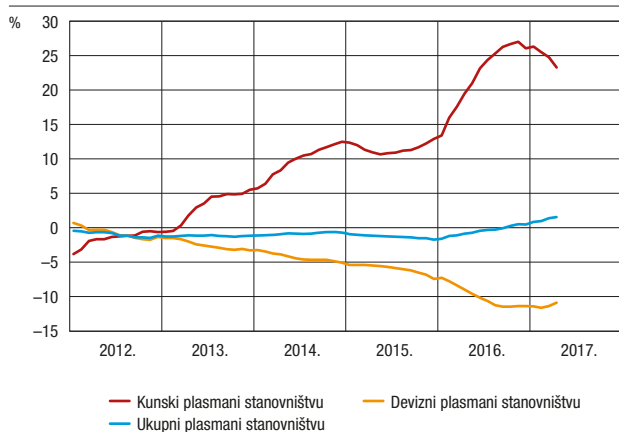
Izvor: HNB

Slika 45. Struktura plasmana kreditnih institucija

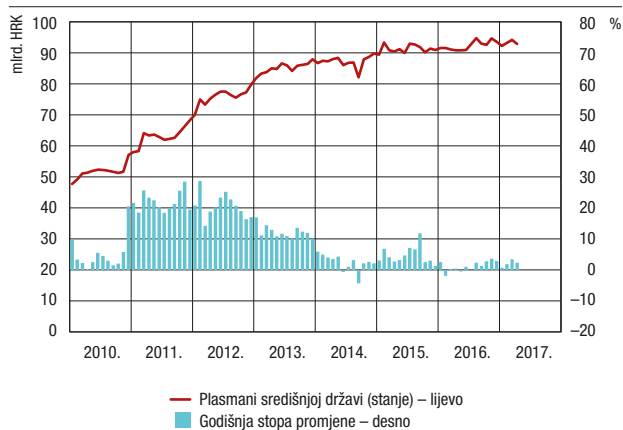
Izvor: HNB

Slika 43. Godišnje stope promjene plasmana stanovništvu na osnovi transakcija

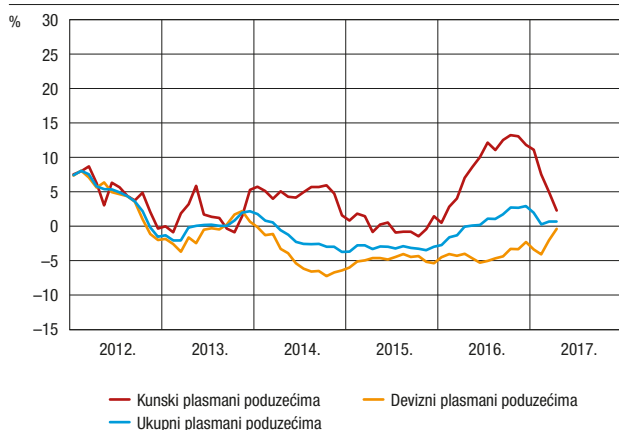
Izvor: HNB

Slika 46. Plasmani kreditnih institucija i novčanih fondova središnjoj državi

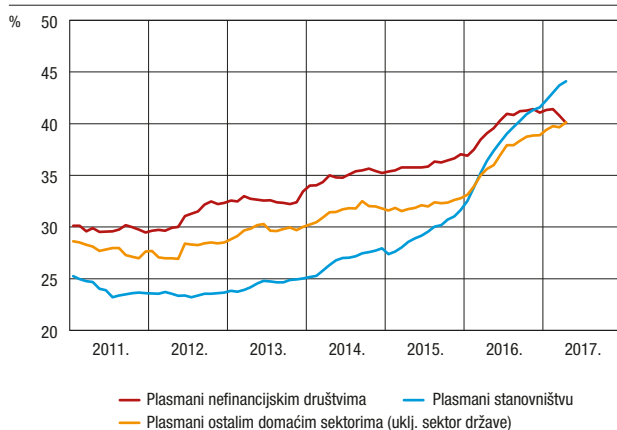
Izvor: HNB

Slika 44. Godišnje stope promjene plasmana poduzećima na osnovi transakcija

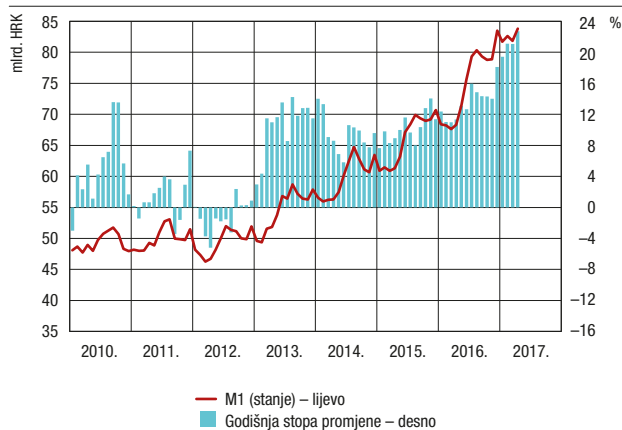
Izvor: HNB

Slika 47. Udio kunskih plasmana u ukupnim plasmanima sektora

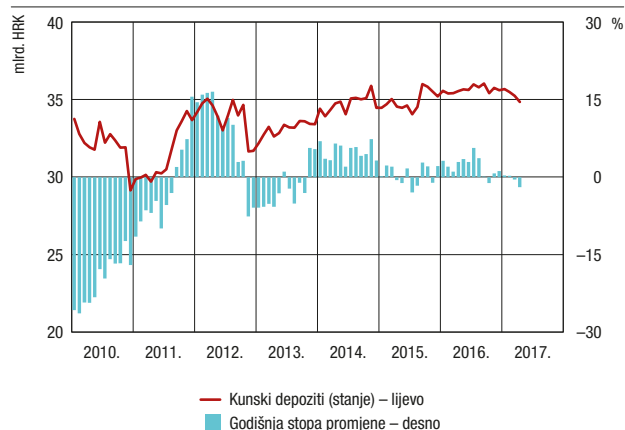
Izvor: HNB

Slika 48. Novčana masa

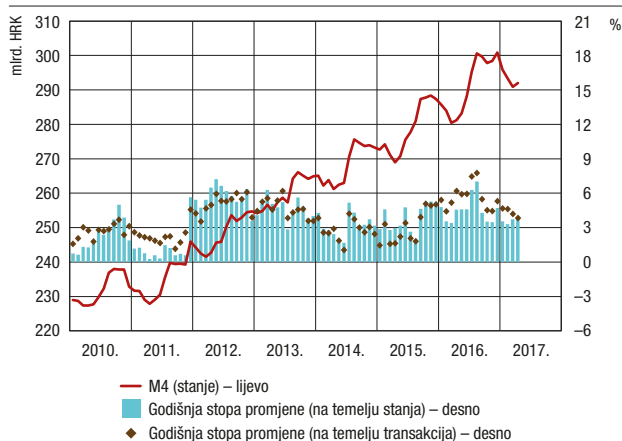
Izvor: HNB

Slika 51. Kunski štedni i oročeni depoziti

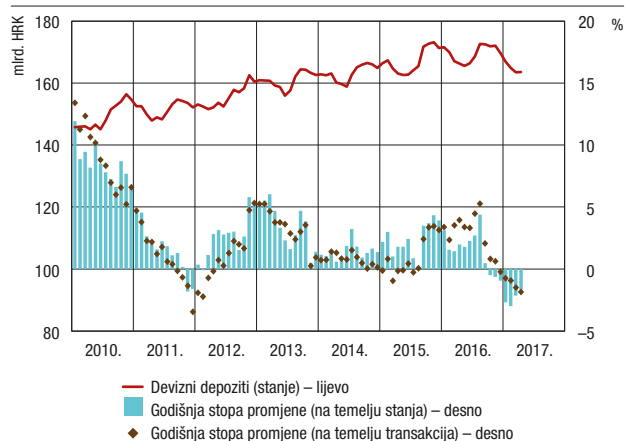
Izvor: HNB

Slika 49. Ukupna likvidna sredstva (M4)

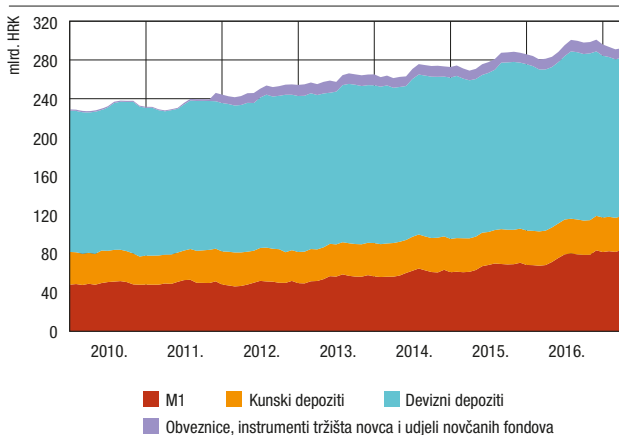
Izvor: HNB

Slika 52. Devizni depoziti

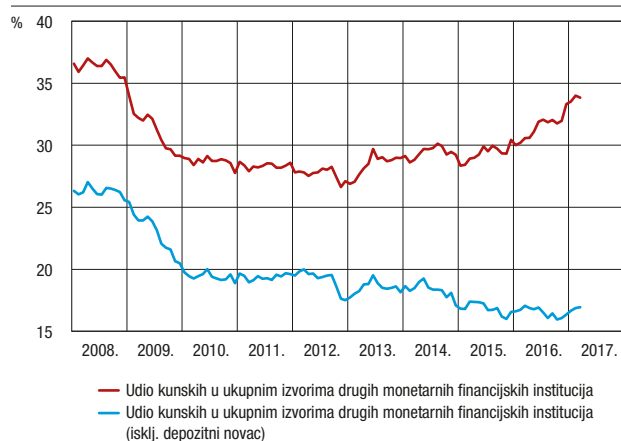
Izvor: HNB

Slika 50. Struktura monetarnog agregata M4

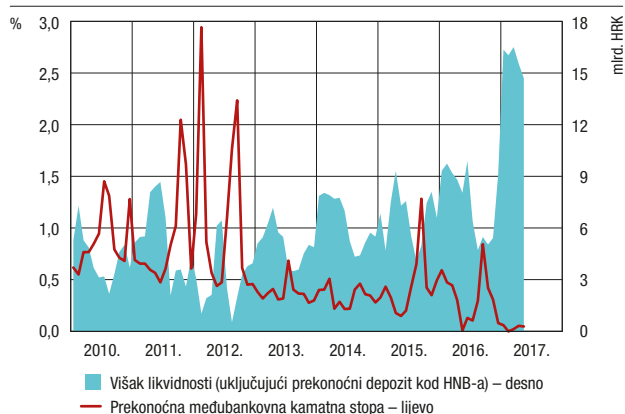
Izvor: HNB

Slika 53. Udio kunskih izvora

Izvor: HNB

Slika 54. Likvidnost banaka i prekonoćna međubankovna kamatna stopa

Napomena: Višak likvidnosti jest razlika između stanja na računima za namiru poslovnih banaka kod HNB-a i iznosa koji banke moraju održavati na tim računima prema obračunu obvezne pričuve.

Izvor: HNB

Tablica 2. Platna bilanca^a

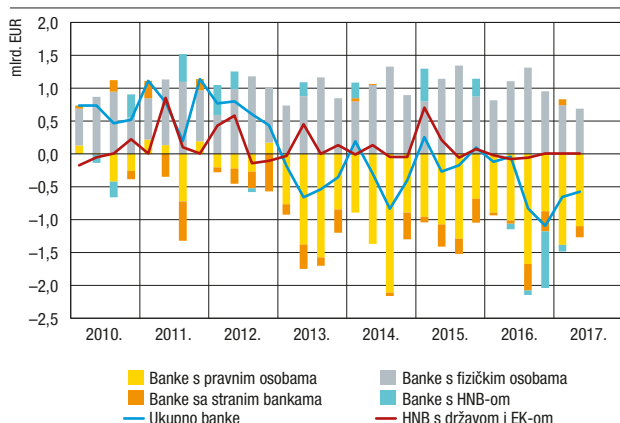
preliminarni podaci, u milijunima eura

	2015.	2016.	Indeksi	
			2015. / 2014.	2016. / 2015.
Tekuće transakcije	2.098,8	1.168,8	236,6	55,7
Kapitalne transakcije	307,7	515,0	437,9	167,4
Financijske transakcije (bez pričuve)	1.113,7	1.419,8	113,2	127,5
Međunarodne pričuve HNB-a	745,3	-264,7	-	-
Neto pogreške i propusti	-547,5	-528,7	108,7	96,6

^a Prema šestom izdanju Priručnika za sastavljanje platne bilance i stanja međunarodnih ulaganja (BPM6)

Izvor: HNB

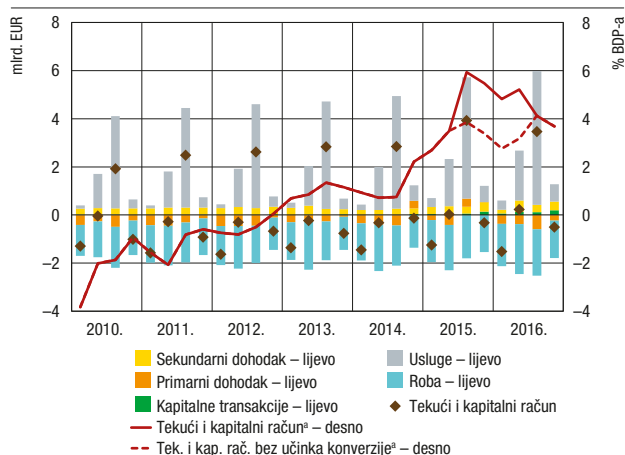
Slika 55. Promptne (SPOT) transakcije na deviznom tržištu (neto promet)

Napomena: Pozitivne vrijednosti označavaju neto kupnju, a negativne vrijednosti neto prodaju. Pravne osobe uključuju državu. Podaci zaključno sa svibnjem.

Izvor: HNB

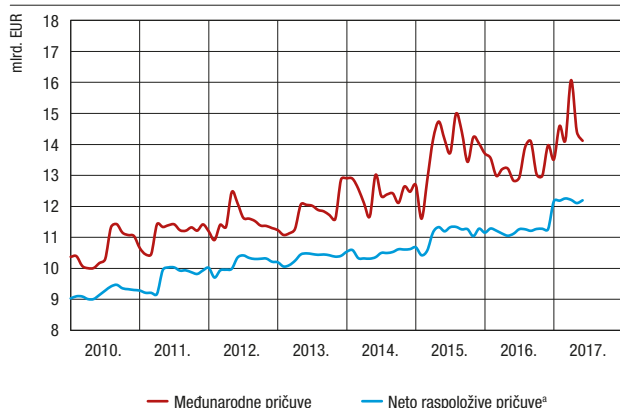
Slika 57. Tokovi na tekućem i kapitalnom računu

^a Zbroj posljednjih četiriju tromjesečja

Izvor: HNB

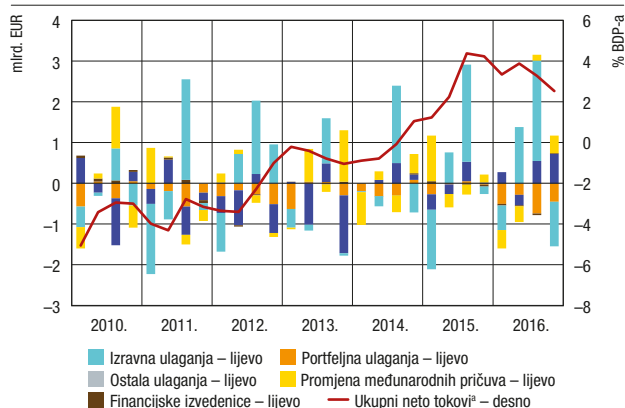
Slika 56. Međunarodne pričuve Hrvatske narodne banke tekući tečaj

^a NRP = međunarodne pričuve – devizna inozemna pasiva – devizni dio obvezne pričuve – devizni depoziti države

Izvor: HNB

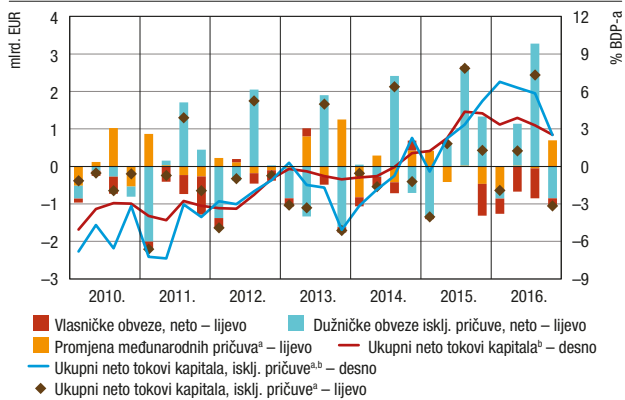
Slika 58. Tokovi na financijskom računu prema vrsti ulaganja

^a Zbroj posljednjih četiriju tromjesečja

Napomena: Pozitivna vrijednost označuje neto odljev kapitala u inozemstvo (uključujući i rast međunarodnih pričuve).

Izvor: HNB

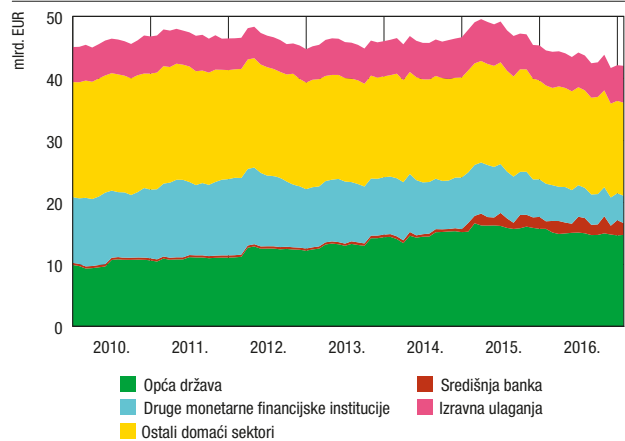
Slika 59. Tokovi na financijskom računu prema vlasničko-dužničkom odnosu

^a Promjena bruto međunarodnih pričuva umanjena je za obveze HNB-a.

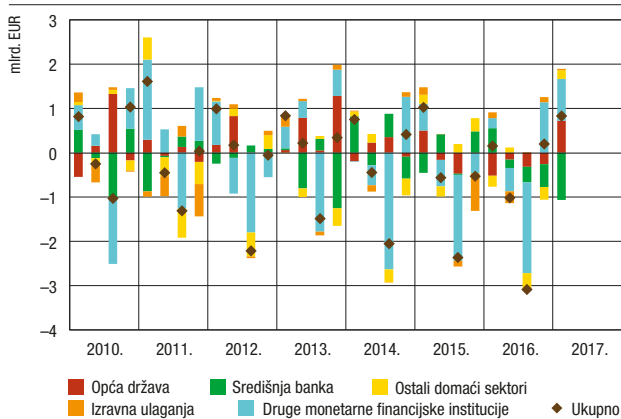
^b Zbroj posljednjih četiriju tromjesečja

Napomena: Pozitivna vrijednost označuje neto odljev kapitala u inozemstvo. Neto tokovi jesu razlika između promjene sredstava i obveza.

Izvor: HNB

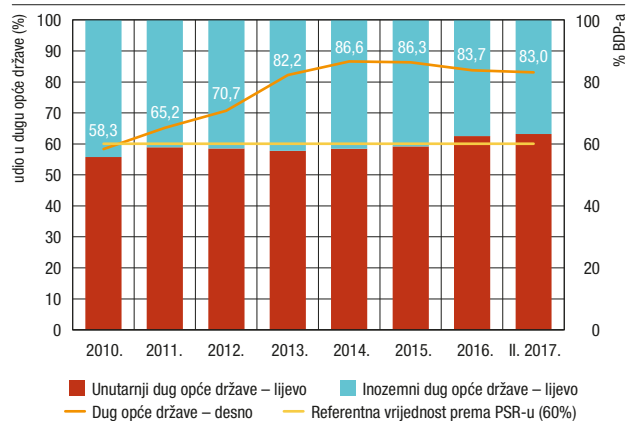
Slika 62. Bruto inozemni dug na kraju razdoblja

Izvor: HNB

Slika 60. Transakcije neto inozemnog duga

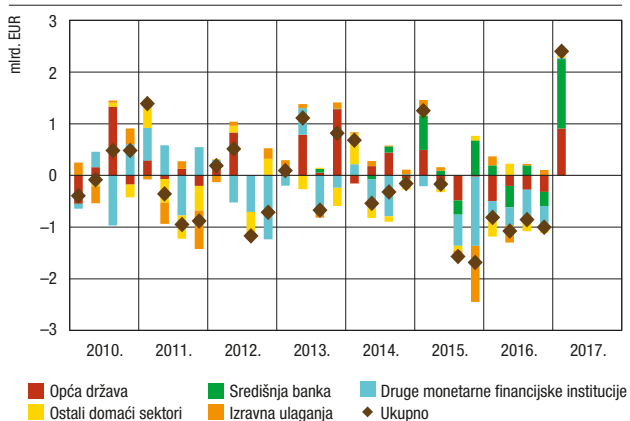
Napomena: Transakcije jesu promjena duga isključujući međuvalutne promjene i ostale prilagodbe. Neto inozemni dug jest bruto inozemni dug umanjeno za dužnička potraživanja prema inozemstvu.

Izvor: HNB

Slika 63. Dug opće države

Napomena: Za izračun relativnog pokazatelja korišten je nominalni BDP za posljednja četiri dostupna tromjesečja.

Izvor: HNB

Slika 61. Transakcije bruto inozemnog duga

Napomena: Transakcije jesu promjena duga isključujući međuvalutne promjene i ostale prilagodbe.

Izvor: HNB

Tablica 3. Saldo konsolidirane opće države prema metodologiji ESA 2010, u milijunima kuna

	I. – XII. 2015.	I. – XII. 2016.
Ukupni prihodi	150.891	163.258
Izravni porezi	19.969	21.739
Neizravni porezi	65.482	69.589
Socijalni doprinosi	39.778	40.807
Ostalo	25.662	31.122
Ukupni rashodi	162.237	166.015
Socijalne naknade	55.896	55.942
Subvencije	5.916	5.386
Kamate	11.925	11.162
Naknade zaposlenicima	40.099	41.106
Intermedijarna potrošnja	26.967	27.478
Investicije	10.297	10.913
Ostalo	11.138	14.029
Neto pozajmljivanje (+) / zaduživanje (-)	-11.346	-2.757

Izvori: Eurostat; DZS

Tablica 4. Neto zaduživanje konsolidirane središnje države
prema metodologiji GFS 2001, u milijunima kuna

	I. – III. 2016.	I. – III. 2017.
1. Prihodi	34.932	35.755
2. Prodaja nefinancijske imovine	215	358
3. Rashodi	35.369	36.862
4. Nabava nefinancijske imovine	1.369	1.449
5. Neto zaduživanje (1+2-3-4)	-1.590	-2.198

Izvori: MF; izračun HNB-a

Tablica 5. Promjena duga opće države
u milijunima kuna

	I.–II. 2016.	I.–II. 2017.
Ukupna promjena duga	42	-620
Promjena unutarnjeg duga	1.192	1.706
– Vrijednosni papiri osim dionica, kratkoročni	1.282	510
– Vrijednosni papiri osim dionica, dugoročni	752	2.117
– Krediti	-841	-921
Promjena inozemnog duga	-1.150	-2.326
– Vrijednosni papiri osim dionica, kratkoročni	94	151
– Vrijednosni papiri osim dionica, dugoročni	-1.152	-1.373
– Krediti	-92	-1.104
Dodatak:		
Promjena ukupno izdanih jamstava	-96	-50

Izvor: HNB

Kratice i znakovi

Kratice

b. b.	– bazni bod	PDV	– porez na dodanu vrijednost
BDP	– bruto domaći proizvod	potr.	– potrošnja
BDV	– bruto dodana vrijednost	PPI	– indeks cijena pri proizvođačima (engl. <i>Produce Price Index</i>)
BEA	– Ured SAD-a za ekonomske analize (engl. <i>U. S. Bureau of Economic Analysis</i>)	PSR	– Pakt o stabilnosti i rastu
BIS	– Banka za međunarodne namire (engl. <i>Bank for International Settlements</i>)	RH	– Republika Hrvatska
BZ	– blagajnički zapisi	SDR	– posebna prava vučenja
CDS	– premija osiguranja od kreditnog rizika (engl. <i>credit default swap</i>)	SKDD	– Središnje klirinško depozitarno društvo d.d.
DAB	– Državna agencija za osiguranje štednih uloga i sanaciju banaka	SMTK	– Standardna međunarodna trgovinska klasifikacija
dep.	– depoziti	tis.	– tisuća
d. n.	– drugdje nespomenuto	T-HT	– T – Hrvatski Telekom d.d.
DZS	– Državni zavod za statistiku	TNZ	– Tržište novca Zagreb
EK	– Europska komisija	tr.	– tromjesečje
EMU	– Ekonomska i monetarna unija	TZ	– trezorski zapisi
engl.	– engleski	val.	– valutni
ESB	– Europska središnja banka		
EU	– Europska unija		
Fed	– američka središnja banka (engl. <i>Federal Reserve System</i>)		
fik.	– fiksni		
FISIM	– posredno mjerene naknade za uslugu financijskog posredovanja		
FZO	– Fond za zaštitu okoliša i energetske učinkovitost		
HAC	– Hrvatske autoceste		
Hanfa	– Hrvatska agencija za nadzor financijskih usluga		
HBOR	– Hrvatska banka za obnovu i razvitak		
HC	– Hrvatske ceste		
HFP	– Hrvatski fond za privatizaciju		
HNB	– Hrvatska narodna banka		
HPB	– Hrvatska poštanska banka		
HWWI	– Institut za međunarodnu ekonomiju u Hamburgu (njem. <i>Hamburgisches Weltwirtschaftsinstitut</i>)		
HZMO	– Hrvatski zavod za mirovinsko osiguranje		
HZZ	– Hrvatski zavod za zapošljavanje		
HZZO	– Hrvatski zavod za zdravstveno osiguranje		
IEA	– Međunarodna agencija za energiju (engl. <i>International Energy Agency</i>)		
ILO	– Međunarodna organizacija rada (engl. <i>International Labour Organization</i>)		
Ina	– Industrija nafte d.d.		
ind.	– industrijski		
IPC	– indeks potrošačkih cijena		
JTR	– jedinični troškovi rada		
MF	– Ministarstvo financija		
mil.	– milijun		
mlrd.	– milijarda		
MMF	– Međunarodni monetarni fond		
NDA	– neto domaća aktiva		
NIA	– neto inozemna aktiva		
NKD	– Nacionalna klasifikacija djelatnosti		
OECD	– Organizacija za gospodarsku suradnju i razvoj (engl. <i>Organization for Economic Cooperation and Development</i>)		
OP	– obvezna pričuva		

Troslovne oznake za valute

ATS	– austrijski šiling
CHF	– švicarski franak
CNY	– juan renminbi
DEM	– njemačka marka
EUR	– euro
FRF	– francuski franak
GBP	– funta sterlinga
HRK	– kuna
ITL	– talijanska lira
JPY	– jen
USD	– američki dolar
XDR	– posebna prava vučenja

Dvoslovne oznake za zemlje

AT	– Austrija
BE	– Belgija
BG	– Bugarska
CY	– Cipar
CZ	– Češka
DE	– Njemačka
DK	– Danska
EE	– Estonija
ES	– Španjolska
FI	– Finska
FR	– Francuska
GB	– Velika Britanija
GR	– Grčka
HR	– Hrvatska
HU	– Mađarska
IE	– Irska
IT	– Italija
LT	– Litva
LV	– Letonija
MT	– Malta
NL	– Nizozemska
PL	– Poljska
PT	– Portugal
RO	– Rumunjska
SI	– Slovenija
SK	– Slovačka